

#bodidirekten

@direktni: Adam, Aljoša, Andrej, Damir, Daniel, Erika, Franz, Gabriel, Giada, Ines, Jakob, Johanna, Julijan, Martin, Nicolò, Sanja, Svetlana in Veronica

petek, 4. junija 2021 | št. 22 | leto III

mladi@primorski.eu

Nekaj besed o italijanski ustavi

- republikaitalija: Meja je odprta.
- republikaslovenija: Lepo darilo ob 2. juniju! Hvala 😊
- giuseppecontereal: Ne pozabite name!
- lebimbedigiuseppeconte: NEE DADDY
- fedri.ga_80: Kdu bi jmu vojo dns Caffè Specie?
- Tony_eff: Pridite poslušat album!!
- Mostro_di_Firenze: sem napisal eno poezijo
- Avv.dipre: Le ricordo che siamo nella corte d'assise e lei è imputato di 16 omicidi
- odvetnikAngeloGreco: non e poszibibileh, la trasmissione e mia e qui le cose le decido io!
- cmoki: kdu Fula dns?
- fedri.ga_80: vam offriram spritz! vse za moje miške hehe! 😊
- liilscarpa: v naslednji številki intervju z mano! @direkt
- Comuneditrieste: Ponosno vas obveščamo da bo @cirque_du_soleil naslednji petek v Trstu!
- licejfrancepreseren: Jutri pridejo nove jope!
- Dijakilicejapreseren: sheeeeeeeesh

Ustava Republike Italije je temeljni zakonodajni akt italijanske države in kot tak zaseda vrh hierarhije virov v pravnem sistemu države. Gre za pisno, dolgo, izglasovano, laično, demokratično in v osnovi programsko ustavo. Sestavljena je iz 139 členov in 18 prehodnih ter končnih določb. Ob letošnjem dnevu republike (2. junij) bomo spoznali, kako je nastala. Običajno štejemo, da se je zgodovina italijanske ustave ureditve začela 4. marca 1848. Ta dan je kralj Carlo Alberto podložnikom sardinsko-piemontskega kraljestva podelil listino pravic, sestavljeno iz členov in je nosila naslov Albertinski statut. Smatramo ga za predhodnika naše sedanje ustave. Smo v obdobju absolutizma, ko se je vladar lahko postavil nad zakon. Zlasti 1848 je bilo leto velikih evropskih revolucij (npr. Habsburško cesarstvo, sama Italija je bila takrat razdeljena na številne države). Albertinski statut je kot obliko vladavine predvideval čisto ustavno monarhijo, v kateri ima kralj izvršno oblast in tudi sodno, saj je sam imenoval sodnike. Parlament pa je imel minimalne pristojnosti, saj je bila voljena le poslanska zbornica. Člane senata kraljevine pa je še zmeraj imenoval kralj. Z razglasitvijo Kraljevine Italije se Albertinski statut preimenuje v Statut Kraljevine Italije. Čeprav statut samega sebe opredeli kot trajni in nepreklicni zakonodajni akt, ga je bilo v resnici mogoče spremeniti s preprostim običajnim zakonom. Trenutno veljavno italijansko ustavo je mogoče spremeniti le po določenem zahtevnem postopku. Kmalu se je monarhija preoblikovala v parlamentarno obliko vladavine. Izvršna oblast se je počasi ločila od kralja in se povezala s parlamentom, volilna pravica se je razširjala, vloga senata pa se je zmanjšala. Ta proces sta prekinili

obe svetovni vojni. Premirje z anglo-ameriškimi silami 8. septembra 1943 in osvoboditev 25. aprila 1945 sta glavna zgodovinska mejnika pred usodnim datumom: 2. (in 3.) junija 1946 je potekal prvi uradni referendum v zgodovini Italije, na katerem so Italijani izbrali obliko državne organizacije (monarhija ali republika) in izvolili člane ustavodajne skupščine, ki naj bi pripravila prihodnjo republiško ustavo. Ta dan je izrednega pomena, saj predstavlja rojstvo republike. Takrat je bil Enrico de Nicola izvoljen za začasnega vodjo države in je imenoval Alcideja de Gasperija, ki je z oblikovanjem izvršilnega organa postal prvi predsednik italijanske vlade. 1. januarja 1948 je stopila v veljavo nova ustava italijanske republike in Enrico De Nicola je zasedel mesto predsednika italijanske republike. V sedemdesetih letih 20. stoletja delovanje različnih, bodisi skrajno desničarskih bodisi skrajno levičarskih terorističnih skupnosti povzroči številne

napade, med katerimi se spominjamo predvsem pokola na Trgu Fontana, pokola na Trgu Loggia in poboja v Bologni. To obdobje, ki so ga zaznamovali napadi na vidne predstavnike javnega, poslovnega in institucionalnega sveta, se je leta 1978 zaključilo z zasedo v Ulici Fani ter ugrabitvijo in umorom Alda Mora, kar je pomenilo vrh napadov pripadnikov brigad na demokratično državo. Obdobje si je prislužilo poimenovanje svinčena leta. Osemdeseta in devetdeseta leta 20. stoletja je zaznamoval boj proti mafiji in umori raznih političnih osebnosti in preiskovalcev, kakor sta bila na primer sodnika Giovanni Falcone in Paolo Borsellino. Na začetku devetdesetih let pa so preiskave, poimenovane tudi »mani pulite« (čiste roke), ki so se posvečale fenomenu podkupnin, razkrile sodelovanje kar velikega dela političnih akterjev in zaznamovale konec Prve republike. Z rojstvom Druge republike leta 1994 se rodijo tudi nove politične stranke. Oblikuje se delno dvodolni politični sistem.

Vse pogosteje beremo o bitcoinu in drugih kriptovalutah, torej o digitalnih decentraliziranih valutah, ki delujejo neodvisno od ukrepov držav in njihovih centralnih bank. Mnogi trdijo, da je bodočnost sveta kripto. Dovolj je, da pogledamo ogromno rast bitcoina v zadnjem desetletju in ves potencial, ki ga ima ta nov pojav, da spremeni svet, in se bomo o tem morda prepričali tudi sami. Kriptovalute so nedvomno resna stvar, a to ne velja za vse. Obstajajo kriptovalute, ki so »šaljive«; to so tako imenovani »memecoini«, kar izhaja iz besede »meme«, pri čemer gre za humorno preoblikovanje fotografije ali videoposnetka, ki ga dobimo na internetu. Največji memecoin je dogecoin, ki je nastal na podlagi znamenitega mema Doge, torej šaljive podobe psa. Kriptovaluto dogecoin sta izumila programerja Billy Markus in Jackson Palmer leta 2013. Od takrat je vrednost dogecoina zrastle z 0.0002 USD na 0.52 USD, kot je bilo zabeleženo prejšnji mesec. V zadnjem letu pa je postal, a le za nekaj tednov, četrta največja kriptovaluta. Vse to je presenetilo finančni svet, saj ta kriptovaluta nima resne uporabne vrednosti. Z dogecoinom sicer lahko kupi-

jemo izdelke, a za to obstajajo dosti boljše kriptovalute. Kako je torej prišlo do te parabolične rasti? Seveda je rast te kriptovalute le špekulacija. Vrednost dogecoina rase v glavnem zaradi vpliva Elona Muska, tretjega najbogatejšega človeka na svetu, ki pogosto deli meme o dogecoinu na Twitterju. Musk ima namreč na Twitterju skoraj 54 milijonov sledilcev in v glavnem so to mladi. Veliko mladih bogati zaradi dogecoina, večina pa bo izgubila vse, ko bo ta balonček počil. Dogecoin pa je veliko ljudem odprl vrata v svet kriptovalut. Tudi za to kriptovaluto se skriva globlja metafora, kritika centraliziranega sistema nacionalnih bank, o čemer smo že pisali. Nekoč je veljalo, da je vrednost bankovca oziroma državnega denarja, odvisna od cene zlata; to je tako imenovani zlati standard. Denar je imel objektivno vrednost, birokrati je niso mogli spreminjati kar s tiskanjem dodatne valute. Denarnega toka ni bilo mogoče manipulirati; če je hotela država financirati neki program, vojno ali dodeliti financiranje »prijateljski« korporaciji, je morala prej zvišati davke ali povečati državni dolg. Ampak po letu 1973, ko je Nixon defini-

Dogecoin, šaljiva kriptovaluta

tivno odpravil zlati standard, se je odprla še tretja možnost, ki je v veljavi še danes. Ker denar ni več vezan na ceno zlata, je dovolj, da ga država natisne v večji količini, ko ga potrebuje. In več denarja, kot je v obtoku v nekem gospodarstvu, manj je vreden. Da bi zaustavili ekonomski padec, ki so ga povzročili koronarni lockdowni, je v tem obdobju država pospešila tiskanje denarja kot še nikoli prej. Skoraj ena četrtnina vseh dolarjev (valuta, na kateri temelji globalna ekonomija) na trgu, je bilo natisnjenih lani (vir: Mises Institute in podatki FED-a). Ameriška Centralna banka je lani izdala več denarja kot v prvih 200 letih svoje zgodovine (vir: članek na Cointelegraphu in podatki FED-a). Predsednik Biden pa je pravkar napovedal tiskanje novih šest tisoč milijard dolarjev. Podobno politiko uvaja cel svet.